

Gökyüzü

Alp Akoğlu

Kış Gökyüzünde Açık Yıldız Kümeleri

M41

M46

M47

M50

M93

Kışın, gökyüzünün en zengin bölgesi olan Samanyolu'nun merkezini göremiyoruz. Ancak, kış gökyüzü de yıldız kümeleri bakımından zengin. Bu ay, Kış Üçgeni civarında bulunan ve bir dürbüne bile gözleyebileceğimiz birkaç kümeye değineceğiz:

M41: Küme, gökyüzünün en parlak yıldızı olan Akyıldız'ın güneyinde bulunuyor. Bir dürbünle bakarsanız, Akyıldız'ı ve M41'i aynı anda görebilirsiniz. Yaklaşık 100 yıldız içeren küme, pek çok kırmızı ya da turuncu dev yıldızla ev sahipliği yapıyor. Bu yıldızlardan en parlak görüneni, gerçekte Güneş'ten 700 kez daha parlak. M41, dürbünlü gözlemler için kolay ve güzel bir hedef.

M50: Tekboynuz Takımyıldızı sınırları içinde yer alan ve pek iyi tanınmayan; ancak, bulunması kolay bir açık yıldız kümesidir. Akyıldız'la Procyon'un arasına bir çizgi çizerseniz, küme yaklaşık olarak bunun üzerinde yer alır. Kümeyi daha kolay bulabilmek için, Akyıldız'dan Büyük Köpek'in burnunu oluşturan yıldız kadar olan uzaklığın iki katı kadar ilerleyin; böylece ona ulaşabilirsiniz. Bir dürbünle, kümenin yaklaşık 20 yıldızını görebilirsiniz.

M47: Bir dürbün ya da küçük bir teleskopla 20-25 yıldız görülebilen bu küme, Pupa Takımyıldızı'nda yer alır. Düzensiz bir yapıya sahip olan küme, gökyüzünde küçük bir alanı kaplar. Bu nedenle teleskoplu gözlemler için de uygun. Orta büyüklükteki teleskoplarla, yaklaşık 50 yıldız görmek olası. M47'yi gökyüzünde kolayca bulmak için, yine Büyük Köpek'in yıldızlarından yararlanabilirsiniz. Mirzam'dan Akyıldız'a doğru çizdiğiniz doğruyu, bu uzaklığın iki katından biraz fazla uzatırsanız, M47'nin hemen kuzeyine ulaşırsınız.

M46: Küme, M47'nin sadece 1,3° doğu-gü-

neydoğu yönünde yer alıyor. Yaklaşık 500 yıldız içeren küme, M47'ye göre daha uzakta yer alıyor. Küçük bir teleskopla bakıldığında, yüzden fazla yıldız görülebiliyor. Kümenin teleskoplu gözlemcilerle bir de sürprizi var. Kümenin kuzeydoğusunda NGC 2438 adlı bir gezegenimsi bulutsu yer alıyor.

M93: Küçük; ancak parlak sayılabilecek bir küme. Bir dürbünle bakıldığında kümenin şekli bir üçgeni andırır. Küçük bir teleskopla bakıldığında, çok sayıda yıldızın görmek olası. Dürbünlü gözlemler için güzel bir hedef.

Başkent Üniversitesi Amatör Astronomi Topluluğu

Başkent Üniversitesi'nde Amatör Astronomi Topluluğu kuruldu. Topluluk, üniversite bünyesindeki gökyüzü meraklılarını bir araya toplamanın yanı sıra, halka açık etkinlikler de düzenlemeyi planlıyor. Bunlar arasında, çeşitli eğitici konferanslar düzenlemek, gözlemler yapmak, gözlemlerine geziler düzenlemek ve astronomiyle ilgili etkinliklere katılımı sağlamayı amaçlıyor.

Toplulukla ve etkinliklerle ilgili bilgi almak için, amator.astronomi@gmail.com adresine e-posta gönderebilirsiniz.

Kasım'da Gezegenler

Jüpiter, akşam alacakaranlığı sona erdikten kısa bir süre sonra sonra batı - güneybatı ufkundan batıyor. Ay sonundaysa henüz alacakaranlık bitmeden batmış oluyor.

Merkür, sabah gökyüzünde. Ayın ilk günleri gezegen daha sabah alacakaranlığı başlamadan doğuyor. Günler geçtikçe gezegen giderek alçalıyor ve ay sonunda alacakaranlıkta kayboluyor.

Satürn, ayın başlarında geceyarısından iki saat, sonlarında ise geceyarısı civarı doğuyor. Regulus'la arası açılan gezegen, bu yıldızla yaklaşık aynı parlaklıkta. Satürn, teleskoplu gözlemciler için güzel bir hedef durumunda.

Venüs, sabah Güneş doğmadan yaklaşık 3.5 saat önce doğuyor. Gezegen, ay boyunca doğu ufkunun üzerindeki yükselimi pek değiştirmese de ayın sonlarına doğru biraz alçalıyor.

Mars, ayın başında 22:00 civarında doğuyor. Ancak, ilerleyen günlerde gezegen hızla yükselimi artırıyor ve ay sonunda alacakaranlıktan kısa bir süre sonra doğuyor.

1 Kasım saat 23:00, 15 Kasım saat 22:00, 30 Kasım saat 21:00'de gökyüzünün genel görünümü.